

Tradiție și modernitate: revitalizarea Cultului Mozaic din România

**ADUNAREA
GENERALĂ
EXTRAORDINARĂ
A F.C.E.R.**

**BUCUREȘTI,
16-17 decembrie 2007**

Viața religioasă – condiție principală a menținerii specificului identitar în Diaspora

Viața religioasă a făcut obiectul unor dezbateri tensionate. Avem un eminent Rabin tânăr, cu studii făcute la una dintre cele mai renumite *Yeshivot* din New York, care știe să captiveze auditoriul prin predicile sale de *Kabalat Șabat*. Este vorba de Rabinul **Șlomo Sorin Rosen**, care, după cum a accentuat mentorul său, Marele Rabin **Menachem Hacohen**, își consacră întreaga capacitate reînnoirii vieții religioase. Un tânăr Rabin, care a câștigat aprecierea tinerilor și vârstnicilor, prin inteligență și carismă. L-am ascultat recent, în Hanukiadă, împreună cu enoriașii din fiecare comunitate vizitată, impresionați de capacitatea de sinteză, sinceritatea, echilibrul cuvântărilor lui. Și Rabinul **Șlomo Sorin Rosen** s-a confruntat cu o problemă, din păcate, deloc nouă: dificultatea unui *minian*, mai cu seamă, la rugăciunea de seară, ținând cont că este greu de circulat în condiții de iarnă; cu atât mai mult pentru vârstnici. Au fost multe seri în care nu a fost întrunit *minian*-ul și eforturile oamenilor prezenți pentru rugăciune s-au dovedit zadarnice. În aceste condiții, după ce s-a sfătuit, în prealabil, cu Marele Rabin **Menachem Hacohen**, tânărul Rabin a spus: „Decamdată, nu mai veniți la *minian*!”. A primit o scrisoare din partea președintelui C.E.B., ing. **Osy Lazăr**, care-l acuza pentru aceasta, în loc să-l sprijine să depășească greutățile. Pentru că viitorul este de partea Rabinului **Șlomo Sorin Rosen**. Pentru că responsabilitatea bunei desfășurări a vieții religioase este și a conducerii Comunității bucureștene, nu doar a Cancelariei Rabinice, a arătat Eminentă Sa. În substanțială și realista expunere a principalelor probleme de cult mozaic, în prezent și în perspectivă, Marele Rabin **Menachem Hacohen** a considerat că, între *luminile și umbrele* existente la acest capitol, *pondera o dețin luminile*. Dacă regretatul Șef Rabin dr. Moses Rosen z.l. afirma, cu mai bine de zece ani în urmă, că viața evreiască în România nu are viitor, iată că, în cei aproape zece ani de când Eminentă Sa păstorește obștea noastră, s-au petrecut o serie de metamorfoze și sub acest aspect; metamorfoze de natură să ne ofere o infuzie de optimism, prin *atragera tineretului înspre iudaism*. Dar – un optimism moderat, datorită unor motive care „nu țin de noi”: Holocaustul și totalitarismul însumând peste 60 de ani în existența comunității. Și, totuși, cu tenacitate, pragmatism, devotament se pot obține rezultate remarcabile. Vorbitorul a oferit un exemplu stimulant, în acest sens: modul în care liderul Filialei *Habad Lubavitch* din România, Rabinul **Naphtali Deutsch**, a reușit, în aproape nouă ani, să facă din Templul „Ieșua Tova”, din Capitală, un lăcaș de cult plin de viață. Și a enumerat trei motive: 1) un rabin tânăr, energic, cu inițiativă; 2) existența unui număr mare de investitori israelieni în România; 3) dedicarea liderului Filialei *Habad*.

O comunitate poate să existe dacă are trecut, prezent și viitor. Trecutul comunității evreiești din România este remarcabil, dar „preocuparea noastră este prezentul și viitorul”. Referindu-se, din nou, la tânărul Rabin **Șlomo Sorin Rosen**, pe care l-a caracterizat drept „una din marile speranțe legate de revigorarea acestei comunități”, și-a exprimat încrederea că iudaismul în România are viitor. Tânărul Rabin nu este singurul exemplu. Sunt cel puțin 30-40 de tineri care s-au implicat în activități iudaice - seminarii, Centru Pedagogic, O.T.E.R.-, a adăugat Eminentă Sa. Dar viitorul „depinde și de noi” și, de aceea, s-a simțit dator să analizeze *umbrele*. 1) Tinerii sunt absenți, în prezent, la sinagogă. 2) Există coruri în comunități, dar câți dintre copii sunt evrei? 3) Lipsesc oficanții de cult. În Israel, indiferent dacă ești practicant sau nu, viața merge după același calendar: iudaic. În Diaspora, viața religioasă este condiție principală a menținerii specificului identitar. Nu poate exista comunitate evreiască fără sinagogă, cimitir, *mikva*. Pentru bunul mers al vieții religioase în România este nevoie de mai mulți rabini, a opinat Eminentă Sa, cu referiri concrete desprinse din abia încheiata Hanukiadă. A analizat situația Comunității din Iași, comunitate cu extraordinară tradiție, cu bogată istorie, în care, azi, nu există oficiant, nu există

cineva care să citească în Tora. *Habad*-ul a trimis un *șaliah* la Iași. „Avem nevoie de cel puțin doi rabini pentru comunitățile din țară care să facă educație iudaică, să atragă mai intens spre viața comunitară tineri și oameni de vârstă medie”. Acești lideri spirituali trebuie să aibă și cunoștințe de cultură generală, ca să poată comunica, să fie mentori pentru enoriași. Avem nevoie de un *șohet*. Este foarte dificil să asigurăm continuitatea vieții evreiești în comunitățile mici. În multe asemenea comunități mi se spune: „n-am mai văzut un rabin de ani de zile”. Referindu-se la problema convertirilor, vorbitorul a arătat că nu trebuie să fie refuzată trecerea la iudaism a celor care vor s-o facă dezinteresat, după ce s-a verificat sinceritatea opțiunii lor, numai că ei trebuie bine pregătiți în prealabil. Revenind asupra reintrării în normalitate a vieții religioase în Comunitatea bucureșteană, Eminentă Sa a dat exemplul unor comunități mult mai mici din capitale ale sud-estului european – Praga, Bratislava, Varșovia, Belgrad, Zagreb -, care au *minian* pentru că există această preocupare din partea comunităților respective. Președintele C.E.B., ing. **Osy Lazăr**, este un foarte bun organizator, a apreciat Marele Rabin. Oamenii care vin la solemnitățile de la Templul Coral pleacă cu frumoase impresii. Este un motiv în plus pentru care Eminentă Sa și-a exprimat convingerea că o mai atentă grijă a C.E.B. față de asigurarea *minian*-ului ar avea bune rezultate. „Este nevoie de un buget mai mare acordat de F.C.E.R. capitolului vieții religioase, care să fie controlat de Cancelaria Rabinică”, a conchis vorbitorul.

Rabinul **Șlomo Sorin Rosen** s-a referit la activitatea întreprinsă în cele câteva luni de când s-a întors de la studii rabinice făcute în S.U.A., arătând dificultățile în ceea ce privește *minian*-ul. Absența oamenilor la *minian* e datorată – mai ales în anotimpul rece – problemelor de sănătate, vârstă, transport. Un alt motiv este necunoașterea textelor sacre. Pentru remedierea acestui din urmă neajuns, Rabinul **Șlomo Sorin Rosen** a publicat un *sidur* cu traducere și transliterare, având în proiect și publicarea unui *mahor* cu aceeași formulă. A elaborat un curs de pregătire pentru cei care doresc să cunoască mai mult. Atât în cadrul serviciilor religioase zilnice cât și de *Șabat* și alte sărbători, vorbitorul a inițiat scurte introduceri explicative. Tânărul Rabin a mulțumit președintelui F.C.E.R., dr. **Aurel Vainer**, și

Evaluări și perspective

reprezentantului permanent al JOINT în România, **Israel Sabag**, pentru sprijinul oferit pentru organizarea de *Oneg Șabat* la J.J.C. și de *Kiduş* la Templul Coral, așa încât s-a ajuns ca numărul participanților la serviciile religioase de *Șabat* să crească de la 15 la 50-55 de oameni. *Minian*-ul în zilele lucrătoare este asigurat diminețile de angajați ai F.C.E.R. și C.E.B., dar seriile – nu. În ultimele cinci săptămâni, n-a mai existat *minian*. „Am spus celor cinci-șase vârstnici care veneau de la distanțe foarte mari că n-are rost să facă acest efort degeaba. Eu am făcut toate eforturile pentru asigurarea *minian*-ului, dar cred că și conducerea Comunității

bucureștene trebuie să coopereze, dacă vrem să existe continuitate a vieții religioase evreiești în Capitală”.

Vorbitorul a făcut cunoscute câteva proiecte pentru 2008: 1) Seminarii de pregătire religioasă pentru deservenți de cult. 2) Programe de pregătire pentru *majghihim* la restaurarea rituale și centre de instruire și recreere. 3) Cursuri de pregătire pentru profesori de Talmud Tora. 4) Cursuri pentru *Hidot Tanah* (concursuri de Talmud Tora în Israel) pentru copii între 14-18 ani și educație iudaică pe Internet; 5) Sprijinirea copiilor proveniți din căsătorii mixte, în care tatăl sau bunicul este evreu, care vor să treacă la iudaism. Referitor la acest ultim proiect, a propus să fie trecut în Statutul F.C.E.R. alineatul: cine a împlinit 16 ani este liber să-și aleagă singur religia.

Alocarea de fonduri mai consistente pentru activități religioase

Din dezbaterile pe tema vieții religioase s-au desprins drept lucruri necesare: ● alocarea de fonduri pentru pregătirea de oficanți de cult, *șohetim*, *majghihim* (vicepreședintele F.C.E.R., ing. **Paul Schwartz**) ● acordarea de facilități celor care vin la *minian*; promovarea tinerilor în funcții de conducere în comunități să fie legată de participarea lor la viața religioasă; organizarea de întâlniri pe teme de cult mozaic la Centrele Comunitare Evreiești; educarea mai atentă în spirit sionist a tinerilor (președintele C.E. Timișoara, dr. **Paul Costin**) ● atragerea celor care s-au îndepărtat de comunitate prin întâlniri, scrisori, telefoane, invitații la spectacole, sub egidă comunitară; punerea la dispoziție a unui microbuz pentru cei care vin la *minian*; în anotimpul rece, aceștia să primească un ceai cu o mică tratație (redactorul șef al R.E., **Dorel Dorian**) ● centralitatea sinagogii (*minian*, rabin, oficiant, rol asumat de președintele Comunității din Tg. Mureș de Șabat și sărbători) în viața evreiască; ajutorul primit din partea președintelui Comunității din Dorohoi, prof. **Iancu Isidor**, la înmormântări; importanța înțelegerii

rugăciunii (președintele C.E. Tg. Mureș – **Ausch**). Rabinul **Naphtali Deutsch** a împărtășit participanților din experiența celor aproape nouă ani în România: ● respectul față de iudaism, față de Tora, criteriu esențial care-i face pe oameni să vină la sinagogă ● cultivarea sentimentului de a se simți împreună al enoriașilor ● îmbinarea între spiritul religios și spiritul liberal. Președintele C.E.B., ing. **Osy Lazăr**, a menționat ● câteva carențe ale serviciului divin la Templul Coral (greutatea pentru enoriași de a urmări rugăciunile; durata prea mare a slujbei în diminețile de *Șabat*) ● lipsa unui oficiant la Sinagoga „Credința” ● cvasiinexistența educației sioniste pentru tineret. C.E.B. trebuie să contoleze cursurile de Talmud Tora, îndrumate de Cancelaria Rabinică, a opinat vorbitorul.

Discuțiile având ca subiect viața religioasă au scos în evidență: ● interesul față de această problemă ● nevoia de revitalizare a Cultului Mozaic din România ● pregătirea unui program foarte concret și ambițios în această direcție. Președintele F.C.E.R., dr. **Aurel Vainer**, a propus împuternicirea Marelui Rabin **Menachem Hacohen** și a Rabinului **Șlomo Sorin Rosen** pentru punerea lui în practică. Din acest program trebuie să facă parte: asigurarea *minian*-ului; modernizarea și intensificarea predării în învățământul iudaic religios; înființarea unor cursuri de familiarizare pe teme de cult mozaic; apariția unei rubrici pe teme de cult mozaic în R.E., ținute de Marele Rabin **Menachem Hacohen**, Rabinul **Șlomo Sorin Rosen**, Rabinul **Naphtali Deutsch**. Mărirea numărului de rabini în România se va face în funcție de bugetul F.C.E.R. pe 2008.

Înființarea unei comisii pentru finalizarea Statutului F.C.E.R.

Dezbaterile pe marginea *Regulamentului* privind alegerea organelor de conducere ale comunităților evreiești din România, prezentat de secretarul general al F.C.E.R., ing. **Albert Kupferberg**, au pus în evidență: ● cooptarea a cel puțin unui tânăr în Comitetul de Conducere, a președinților de obști (vicepreședintele Federației, ing. **Paul Schwartz**) ● organizarea unei noi întruniri de alegeri în termen de zece zile pentru posturile neocupate ● posibilitatea votului prin delegații în comunitățile mari (dr. **Alexandru Elias**) ● necesitatea unor reuniuni de campanie electorală (publicista **Eva Galambos**) ● dreptul fiecărei comunități de a-și face propriul regulament ținând seama de regulamentul-cadru (ing. **Mirela Așman**) ● posibilitatea de a vota cu o zi înainte a membrilor de obști, după care se sigilează urna (jurist **Edy Kupferberg**).

În cazul alegerilor în C.E.B., s-a decis ca, până la 15 ianuarie, să fie prezentat un proiect de Regulament conducerii F.C.E.R. Secretarul general al Federației a prezentat și Regulamentul de organizare și funcționare a cimitirelor evreiești în România. Președintele F.C.E.R., dr. **Aurel Vainer**, a subliniat faptul că 2007 a fost primul an în care Federația a început să primească sprijin financiar de la Fundația „Caritatea”, adresând mulțumiri domnului **Izsak**. Mulțumiri au mai fost aduse JOINT-ului pentru receptivitatea la propunerile Federației, președintelui C.E.B., ing. **Osy Lazăr**, pentru obținerea de fonduri din partea Primăriei Capitalei pentru Cimitirele Filantropia, Giurgiului și Sefard, ca și unor președinți de comunități din țară pentru obținerea de fonduri de la autoritățile locale pentru întreținerea cimitirelor. Tot în Adunarea Generală Extraordinară s-a hotărât înființarea unei Comisii pentru finalizarea Statutului F.C.E.R., document care urmează să fie publicat în R.E.

Pagină realizată de
IULIA DELEANU